

Hordaland Fylkeskommune

Deres ref

Vår ref

Dato

2017/5960-TOVST

16.06.2017

Hørings svar- Regional plan for kompetanse og arbeidskraft

Viser til brev mottatt 11.mai, der dere ber om høringsinnspill på forslag til regional plan for kompetanse og arbeidskraft.

Vi ønsker innledningsvis å gi uttrykk for at Universitetet i Bergen ser positivt på Hordaland fylkeskommune sin regionale plan for kompetanse og arbeidskraft – det gjelder så vel tiltaket i seg selv som utforming og innhold i planen.

Vi kan forøvrig orientere om at Råd for samarbeid med arbeidslivet ved UiB for tiden arbeider med å utarbeide en Handlingsplan for samarbeid med arbeidslivet for perioden 2017-2022. Handlingsplanen skal styrebehandles i november. Selv om arbeidet med UiBs handlingsplan ennå er for tidlig i prosess til at noe kan slås fast, ønsker vi likevel å nevne at det er flere ansatser til noen sammenfallende tema og målsettinger i de to planene.

Nedenfor har vi i hovedsak valgt å kommentere de delene av planen som vedrører Universitets- og høgskolesektoren direkte, dvs. kapittel 4 og 5.

Kapittel 4. Nye krav til kunnskap

UiBs førsteutkast til handlingsplan for samarbeid med arbeidslivet inneholder innsatsområder og tiltak som i stor grad er i overensstemmelse med delmålene i kapittel 4 og tiltak 4.1 *Utvikle etter- og videreutdanningstilbud og nye utdanningar* og tiltak 4.3. *Kompetanse tilpassa eit samfunn i endring*. UiB vil ha som mål å videreutvikle eksisterende utdanningstilbud og etablere nye tilbud – både ordinære og etter- og videreutdanningstilbud - i samarbeid med aktørene i arbeidslivet og tilpasset arbeidslivets behov. UiB vil også arbeide for å kunne betjene de små og mellomstore bedriftene gjennom fleksible og digitale tilbud.

Likeledes støttes fullt ut handlingsplanens tiltak 4.2. Det er svært viktig at de som har falt ut av arbeidsmarkedet ikke motarbeides av eksisterende støtteordninger, men derimot gis mulighet til å videreutvikle sin kompetanse for igjen å kunne tre inn i arbeidslivet.

Tiltak 4.3 har som målsetting kompetanse tilpasset et samfunn i endring. Et av tiltakene er å legge til rette for at entreprenørskap, innovasjon og ferdigheter for framtidens arbeidsliv får større fokus i hele utdanningsløpet.

Dette er i overenstemmelse med UiBs pågående arbeid med innovasjon. Vi satte i vår ned en arbeidsgruppe som skal arbeide fram et tverrfaglig tilbud til bachelor- og masterstudenter som skal gjøre studentene bedre rustet og motivert for innovasjon og entreprenørskap. Arbeidsgruppen skal også tilrettelegge for etableringen av de tverrfaglige emnene på begge utdanningsnivåene.

For øvrig vil vi peke på at utdanningsinstitusjonene har et særlig ansvar for å bidra til innovasjon i samfunnet gjennom forskning og utdanning. Universitetet i Bergens og de andre utdanningsinstitusjonenes viktigste bidrag er høykompetent og relevant arbeidskraft for næringslivet. Som en del av dette er det også viktig at universitetene jobber for at studentene selv blir mer innovative og bedre på entreprenørskap.

I planutkastet tas det opp at kravene til ny kompetanse i arbeidslivet kan løses gjennom endring av innholdet eksisterende utdanningstilbudene og gjennom oppretting av nye utdanningstilbud på alle utdanningsnivåene. Det pekes videre på at etablering og videreutvikling av utdanningstilbudene må gjøres i tett samarbeid med arbeidslivet og i lys av de store endringsendringssprosessene i samfunnet. Dette støtter vi. Vi er også enige i at ulike samarbeidsfora med arbeidslivet og utdanningsklyngene bør brukes i utvikling og videreutvikling av utdanningstilbud.

Vi vil samtidig peke på at næringslivets behov i en del andre sammenhenger blir trukket frem som en styrende faktor for utvikling av studier. Det er etter vår oppfatning helt sentralt å identifisere sektorens «egenvekt» i denne sammenhengen. Et breddeuniversitet har ansvar utover det å være en «leverandør» av kandidater til arbeidslivet. Her ser vi det som et viktig poeng som er berørt på side 14 i utkastet: «Her har universitet og høgskular eit spesielt ansvar for å peike på kompetansebehov som vert viktige fram i tid basert på eiga forskning.»

Kapittel 5 Tilstrekkelig arbeidskraft

Planens kapittel 5.3 har som målsetting at arbeidslivets behov for arbeidskraft skal tillegges vekt ved dimensjonering av utdanning på universitets- og høgskolenivå. Et av tiltakene er at det skal utdannes nok kandidater med relevant kompetanse til å møte behovene i det regionale arbeidsmarkedet.

UiB støtter denne målsettingen. Vi støtter også opp om at HFK i samarbeid med andre aktører etablerer en oversikt over hvilke fagområder arbeidslivet har problemer med å rekruttere tilstrekkelig arbeidskraft.

Fordi det bare er en del av kandidatene som blir værende i regionen etter endt utdanning, blir det presisert at fokuset i planen derfor er lagt på de utdanningene som det blir utdannet for få av i regionen. Dette er en hensiktsmessig tilnærming. Vi kan ytterligere supplere med at svingninger i arbeidsmarkedet og i antall søknader til de ulike studieprogrammene gjør at det er lite gunstig å bygge ned utdanningstilbud som det om få år kan være behov for å øke igjen.

I handlingsplanen kapittel 5.8 og 5.9 foreslås det tiltak for å beholde kompetanse i regionen, for eksempel gjennom traineeordninger (5.8). Det blir også foreslått økt samhandling mellom studenter og arbeidsliv, gjennom å utarbeide et opplegg for praksis i arbeidslivet for studenter innen alle utdanningsretninger som dekker hele fylket (5.9).

Forslagene samsvarer godt med konklusjonene i en rapport som ble utarbeidet i 2016, *Praksis i utdanningene ved UiB*. Målsettingen med rapporten er at alle studenter ved UiB skal få tilbud om relevant og kvalitetssikret praksis i sin utdanning. Noen av

utdanningsløpene har per i dag etablerte praksisordninger i studieløpet, men det er ennå en vei å gå før alle studieprogrammene har et slikt tilbud. Tiltakene i handlingsplanen derfor er av stor interesse for oss, og vi imøteser gjerne et samarbeid knyttet til disse punktene.

Handlingsplanens tiltak 5.10 tar for seg overgangsordninger mellom utdanningsnivåene, der formålet er å etablere flere gode overganger mellom yrkesfaglig utdanning, fagskole og høyskole/universitet der fagbrev er første steg mot en bachelor eller mastergrad.

UiB støtter tiltaket, og bidrar gjerne inn i et samarbeid om dette. Mulighet for opptak til universitetsstudier på grunnlag av dokumentasjon av realkompetanse (uten generell studiekompetanse) er hjemlet i universitets- og høyskoleloven.

Tiltak 5.11 tar opp samhandling mellom utdanningsnivåene, der formålet er å etablere flere samarbeidsaktiviteter mellom videregående skole og universitet og høyskole for å gjøre elevene mer forberedt på studier på dette nivået.

I UiBs utkast til handlingsplan for samarbeid med arbeidslivet, blir det tatt til orde for at UiB skal øke samarbeidet med skolesektoren. Aktuelle tiltak i denne sammenhengen kan være å samarbeide med skoleeiere for å etablere flere avtaler med universitetsskoler, partnerskoler og praksisskoler. I tillegg kan et tiltak være samarbeide om utdanningsvalg og gi utdanningsinformasjon til yngre målgrupper, som vg 1 og 2 og ungdomsskole.

Vi vil også peke på vårt pågående arbeid med å fornye samarbeidsavtaler mellom UiB og fylkeskommunen om skolesamarbeid. Avtalene gir rom for å knytte UiB og HFK som skoleeier tettere sammen i et aktivt og forpliktende samarbeid. Det er rom for å fremme forslag om nye tiltak i forbindelse med disse avtalene.

I tillegg viser vi til vårt *Skoleprosjekt* som startet opp sommeren 2015. Målsettingene med prosjektet har vært å styrke UiBs kontaktflate mot skoleverket, og å starte opp nye aktiviteter rettet mot 8.-12. trinn i skolen. En del av arbeidet har bestått i å kartlegge de eksisterende møtepunktene mellom UiB og skoleverket. I rapporten pekes det også på behovet for økt samordning av intern organisering og koordinering ved UiB for et mer systematisk samarbeid med skolesektoren. Prosjektet har også jobbet med tiltak for å få ut mer informasjon om karrieremuligheter til elevene i vårt rekrutteringsarbeid. Vi imøteser gjerne initiativ til ytterligere samhandling på dette feltet.

Universitetet i Bergen ønsker også i framtiden å være en sentral aktør i kompetanseoppbyggingen, så vel lokalt og regionalt som nasjonalt. Vi mener at vi sitter på svært verdifulle bidrag så vel i utdanning som i forskning/premissleveranse. Og vi skal fortsatt være en pålitelig og stabil leverandør av høy kompetanse innenfor et bredt fagområde. Vi imøteser videre kommunikasjon rundt dette.

Vennlig hilsen

Dag Rune Olsen
Rektor

Kjell Bernstrøm
universitetsdirektør